

Nr 734

Av herr Svensson i Göteborg m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 149, angående riktlinjer för sjöräddningsväsendet.

I motioner till 1950 och 1951 års riksdagar föreslogs bl. a., att riksdagen skulle av överskottet på krigsförsäkringsnämndens verksamhet (ca 300 milj. kr.) anslå medel till Sjöräddningssällskapet för byggande av snabba undsättningsbåtar. I proposition nr 145 år 1952 föreslog handelsministern att två miljoner av nämnda överskott skulle ställas till Kungl. Maj:ts förfogande "för särskilda sjöfartsändamål, vilka eljest icke alla eller blott i otillräcklig mån tillgodoses genom anslag å riksstaten", och "att dessa två miljoner kronor skall disponeras för effektivisering av sjöräddningsväsendet och därmed jämställda ändamål bl. a. för anskaffning av snabbgående undsättningsbåtar". Statsutskottet skrev i sitt yttrande, vilket antogs av en enhällig riksdag, bl. a.: "Sistnämnda medel böra främst användas för anskaffning av snabbgående undsättningsbåtar. Utskottet förutsätter att nu ifrågakvarande medelstillelningar utan onödig tidsutdräkt omsättas i praktiska åtgärder." Samtidigt avslogs en motion syftande till ett anslag av överskottsmedlen på två miljoner till lotsverket med motiveringen, att lotsverkets äskanden borde prövas i samband med behandlingen av statsverkspropositionen.

Allt detta visar, att riksdagen 1952 fattade sitt beslut med tanke på att engångsanslag från överskottsmedlen icke skulle få anvisas till statens verk, som ha möjligheter att varje år äska medel i vanlig ordning, och att riksdagen önskade att dessa särskilda engångsanslag snarast borde omsättas i praktiska åtgärder — främst snabba undsättningsbåtar till sjöfartens, fiskets och flygets säkerhet.

Sjöräddningssällskapet stiftades för 50 år sedan på grund av att den svenska sjöräddningstjänsten var ineffektiv och eftersatt. Sällskapet började redan tidigt att anskaffa effektiva motorräddningsbåtar — en nyhet för vårt land — och 1917 kom den första räddningskryssaren. Dessa fartyg ha sedermera förnyats, och en synnerligen förnämlig flotta av motorräddningsbåtar och räddningskryssare har tillkommit genom donationer till sällskapet och operera nu på våra kuster. Men sällskapet har även på annat sätt gjort avsevärda insatser för sjöräddningstjänstens effektivisering. Genom att hos televerket begära ett särskilt namnanrop "Sjöräddning" för alla telefonstationer på kusten, varvid kustradiostatio-

nerna äro mottagare av dessa anrop och samordningscentraler för sjöräddningstjänsten, samt genom framställningar till marinen, flygvapnet m. fl. organ att efter larm från dessa kustradiostationer deltaga i gemensamma räddningsexpeditioner, har åstadkommits, att landets resurser, vilka kunna lämna hjälp vid sjöräddningsfall, nu snabbt kunna alarmeras och komma till användning. Genom sällskapets framstötar på internationella konferenser, på diplomatiska och på andra vägar till andra länders myndigheter och sjöräddningsorganisationer har det numera etablerats ett effektivt och smidigt samarbete vid sjöräddning länderna emellan. Efter sällskapets framställningar ha Polen och Sovjet förklarats vissa hamnar öppna för våra fiskare såsom nödhamnar, och ett intimt samspel i sjöräddningstjänsten har även etablerats med dessa länder. Sällskapet gjorde i höstas ett försök med stationering av en räddningskryssare fungerande även som väderskepp i Nordsjön för att undersöka huru en dylik tjänst skall kunna ordnas till fiskets, sjöfartens och flygets fromma. Sällskapets initiativ till sjuktransporttjänst i skärgårdarna med räddningsbåtarna kompletterade med utbildade samariter och medicinsk utrustning har stor betydelse för skärgårdsborna. Särskilt viktig är den isbrytningstjänst, som sällskapet låter sina räddningskryssare utföra för sjöfart, fiske och kustbefolkning. Sällskapet uppmonterade den första civila landbaserade radarn för kombinerad spanings-, dirigerings- och säkerhetstjänst, och då denna radar visade sig ha mycket stor betydelse för lotsningstjänsten överlämnades densamma till lotsverket.

Allt detta sätta de sjöfarande, fiskarkåren och kustbefolkningen mycket stort värde på, och därför får också sällskapet på frivillig väg donationer och bidrag till sin verksamhet. Då riksdagen 1952 beslöt om två miljoner kronor till sjöräddningstjänsten, tog Sjöräddningssällskapet detta med all säkerhet och med rätta såsom en gåva av riksdagen från krigsförsäkringsnämndens överskott till ytterligare utbyggnad av sällskapets räddningsflotta. Att medlen icke anvisats enligt riksdagens önskemål torde för sällskapets planering av verksamheten varit anledning till bekymmer, och penningvärdets fall har avsevärt reducerat betydelsen av det 1952 anvisade beloppet.

Handelsministern föreslår nu i proposition nr 149, att riksdagen skall ge honom fullmakt att använda de kvarstående medlen av de anvisade två miljonerna (1 630 000 kronor) när han så finner lämpligt och för ändamål som han finner lämpliga, oavsett om det är för sällskapets eller statens behov. Förslaget innebär att riksdagen skulle riva upp sitt beslut av 1952, dels principen för medlens användning och dels önskemålet om snara åtgärder. Handelsministern föreslår detta emot de remissyttranden om sjö-

fartsorganisationsutredningens betänkande, vilka avgivits av sjöfartens och fiskets organisationer, vissa länsstyrelser och Sjöräddningssällskapet.

Sjöfartsorganisationsutredningen har i sitt betänkande framhållit önskvärdheten av att sjöfartsverket och kustbevakningen skaffa sådan materiel för sina primära uppgifter, att denna materiel även med framgång kan användas för sjöräddningstjänst. Sjöräddningssällskapet understryker i sitt remissyttrande detta önskemål och anser att statens verk böra inrikta sina ansträngningar för sjöräddningstjänstens effektivisering enbart på en upprustning av tjänstebåtarna, så att statens verk skulle slipa att förvalta "speciella" sjöräddningsstationer. Sällskapet anser, att en upprustning av tjänstebåtarna och deras utrustning skulle kunna onödiggöra statens speciella sjöräddningsstationer inom en 10 à 15-årsperiod, varför staten icke skulle behöva bygga nya "särskilda" sjöräddningsbåtar. Ur nationalekonomisk synpunkt förefaller detta resonemang tilltalande.

Vid en sjöolycka på västkusten den 15 december 1955, då norska fartyget "Spjerøy" sjönk i snöstorm, larmades först lotskuttern i Smögen och gick ut till hjälp, ty denna fanns närmast olycksplatsen. Så snart lotsbåten lämnat sin station famlade den emellertid i blindo, ty den hade icke radio vare sig för sändning eller mottagning och ej heller radiopejling för att kunna pejla in haveristens radiosignaler, och därför låg den också i närheten av haveristen och letade utan resultat. Även tvenne räddningskryssare med radar — men med lång väg till platsen — sändes ut och flera handelsfartyg och fiskebåtar dirigerades till platsen. Ett radarföretsett fartyg fann de nödställda, som alla räddades. Om nu sjöfartsverket och kustbevakningen skola huvudsakligen svara för kustsjöräddningen, så synes det vara mera lämpligt att medel användas för en effektivisering av de anstalter som finnas än att utöka antalet anstalter. Det lär också finnas många lotskuttrar och kustbevakningsbåtar, som behöva överses, om de alls skola kunna användas för sjöräddningsexpeditioner. Medel till dylik översyn och upprustning böra anvisas i samband med behandling av statsverkspropositionen.

Hösten 1955 avvecklades ett krisföretag i Norge, nämligen Norsk Varekrigsförsikring. I samband med avvecklingen föreslog styrelsen att en miljon kronor av överskottet skulle överlämnas till det norska sjöräddningssällskapet. Sedan vederbörande departement givit sitt godkännande härtill, överlämnades till ordföranden i sjöräddningssällskapet en check på en miljon kronor att användas till en räddningskryssare på norska kusten. Den svenska krigsförsäkringsnämnden föreslog vid avvecklingen att det svenska sjöräddningssällskapet skulle få fyra miljoner kronor av överskottet, och sällskapet har hittills fått 370 000 kronor.

Under åberopande av det ovan anförda hemställa vi,
att riksdagen måtte besluta, att de medel, som 1952 avsattes till fonden för förbättring av sjöräddningsväsendet — nu 1 630 000 kronor — skola utan ytterligare tidsutdräkt anvisas till Sjöräddningssällskapet.

Stockholm den 11 april 1956

Jerker Svensson
i Göteborg

Bengt Arweson

Gösta Skoglund

Carl E. Johansson
Torp

Hans Levin

Olof Johansson

Per Svensson
i Stenkyrka

Johan Ahlsten

Sven Svensson
i Krokstorp

Gunnar Ericsson
i Näs

C. O. Carlsson
i Bakeröd

Ernst V. Staxäng
